

ня. Концентрацію тестостерону визначали імуноферментним методом. Індекс активності тестостеронсинтезуючої системи визначали за формулою $I_{ATC} = \frac{K_2}{K_1}$;

де K_1 – концентрація тестостерону через 48 годин після першого навантаження, K_2 – через 48 годин після другого навантаження. Як показали результати експериментів, більш високі резерви тестостеронсинтезуючої системи у різні періоди онтогенезу були у швіцької і лебединської порід по відношенню до чорно-рябої.

При аналізі функціональних резервів тестостеронсинтезуючої системи в різні періоди онтогенезу були виявлені її різні функціональні резерви. Низька активність цієї системи була виявлена в 2-місячному віці. Більш істотні зрушення у підвищенні активності цієї системи були визначені з 6-місячного віку. В цей період онтогенезу резерви тестостеронсинтезуючої системи значно збільшилися незалежно від породної належності тварин, що, можливо, пов'язано з періодом статевого дозрівання. До 18-місячного віку резерви вказаної системи продовжували збільшуватися, однак в меншій мірі, ніж до 6-місячного віку. В період лактації функціональні резерви тестостеронсинтезуючої системи у всіх порід знижувалися, особливо на піці лактації. Слід відзначити, що із збільшенням молочної продуктивності тварин відповідна реакція тестостеронсинтезуючої системи знижувалася, особливо у швіцької і чорно-рябої порід. Окрім міжпорідних, виявлені значні відмінності і всередині кожної породи. Більш високомолочні первістки відрізнялися меншими функціональними резервами тестостеронсинтезуючої системи.

Аналіз корелятивного зв'язку I_{ATC} різних періодів онтогенезу з надосм за лактацію показав, що між цими показниками у всі періоди онтогенезу (окрім 2 місяця) встановлений негативний корелятивний зв'язок, що змінювався залежно від віку тварин і породної належності від $r = -0.57$ в 6 місячному віку і до -0.87 на 6 місяці лактації. Слід відмітити, що в період лактації негативний корелятивний зв'язок між цими показниками збільшувався.

Таким чином, проведені дослідження показали, що функціональні резерви тестостеронсинтезуючої системи протягом онтогенезу зазнають значних змін та мають міжпорідні і внутрішньопорідні відмінності, а також негативно корелюють з молочною продуктивністю первісток.

УДК 636.2.034.064

Є.Є.ЗАБЛУДОВСЬКИЙ, Ю.І.ГОЛУБЧУК

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ У ЗВ'ЯЗКУ З ОСОБЛИВОСТЯМИ РОСТУ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Досліджувався зв'язок особливостей росту телиць в постнатальному онтогенезі з їх наступною молочною продуктивністю в умовах чистопородного розведення та при схрещуванні. За основу були взяті матеріали зоотехнічного обліку живої маси в 1-, 3-, 6- і 12-місячному віці та надою за першу лактацію поголів'я чорно-рябої худоби ($n=249$) відділення "Чемер" підсобно-

го господарства "Чайка" Чернігівської області. Наявність та характер зв'язку вивчалися в стаді в цілому, а також із врахуванням генотипів корів за умовною часткою крові голландської і голштинської порід (чистопородні голландські, напівкровні та 3/4-кровні за голштино-фризами) шляхом моделювання розподілу тварин на три групи у відповідності з індивідуальними показниками живої маси в певному віці (до групи II відносили тварин із значеннями живої маси в межах діапазону $M \pm 0,5 \sigma$; тварини з меншою чи більшою масою входили відповідно до I-ої або до III-ої груп).

В цілому по стаду тільки для 1-місячних теличок встановлено незначний прямий зв'язок особливостей росту з майбутнім рівнем продуктивності: 5413 ± 124 , 5479 ± 109 та 5547 ± 147 кг молока відповідно в I-ій, II-ій та III-ій групах. Врахування породної належності тварин дозволило із високим ступенем вірогідності встановити наявність такого прямого зв'язку по масиву чистопородної голландської худоби 1-місячного віку: 4771 ± 266 , 4996 ± 134 та 5963 ± 217 кг молока відповідно. Так, у первісток, енергія росту яких до місячного віку була найвищою, встановлено перевагу за молочною продуктивністю (у 25,0% (1192 кг молока), порівняно з першою групою тварин, об'єднаних низькою енергією росту в цьому віці ($P > 0,99$), і на 19,4% (967 кг молока) більшою ($P > 0,999$) за надій особин модальної групи), а також за рівнем консолідованості у реалізації продуктивного потенціалу ($C_v = 21,6$, 17,4 та 14,1% відповідно в групах). У процесі індивідуального розвитку голландських телиць до 6-місячного віку даний зв'язок практично зберігся (у віці 3-х місяців $P > 0,95$), хоч виразність його з віком зменшувалась, але вже річними теличками він втрачається повністю: 5419 ± 249 , 4734 ± 176 та 5541 ± 178 кг молока відповідно.

Для помісних тварин, незалежно від віку, не виявлено статистично вірогідного прямого зв'язку молочної продуктивності із показниками живої маси. Так, незначна відповідність спостерігається лише у 3/4-кровних тварин в 6- та 12-місячному віці і становить: 5655 ± 350 , 5753 ± 263 , 5923 ± 351 та 5391 ± 445 , 5923 ± 219 , 5996 ± 408 кг молока для телиць I-ої, II-ої, III-ої груп відповідно. Проте, за досить наближеними до рівня вірогідності значеннями, встановлено, що в 1-місячних помісней найвищий рівень майбутньої продуктивності є притаманним тваринам із середніми показниками живої маси – модальної групи: 5749 ± 128 і 5905 ± 206 кг молока у 1/2- та 3/4-кровних телиць, що на 6,4 і 8,8% більше за рівень надою відповідно I-ої і III-ої груп 1/2-кровних та на 7,2 і 5,9% – 3/4-кровних одновікових тварин.

Таким чином, прямий зв'язок особливостей росту молочної худоби з її наступною продуктивністю реалізується при чистопородному розведенні, тобто в умовах досить високого рівня консолідованості генофонду породи. При схрещуванні відбувається порушення прямої відповідності та встановлення нового зв'язку – із перевагою за продуктивністю модальної групи тварин. Найбільшою вірогідністю встановлені зв'язки відзначаються в 1–3-місячному віці, що ймовірно пов'язано з більш яскравим проявом генотипово обумовлених особливостей тварин на початкових етапах їх індивідуального розвитку. Одержані результати свідчать про можливість застосування показ-

ника росту за живою масою як одного з критеріїв прогнозування продуктивності молочної худоби в ранньому постнатальному онтогенезі.

УДК 636.23.082.4

Т.В.ЗАСУХА, Г.С.ШАРАПА, О.П.БАТРАК

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

У м'ясоному скотарстві щорічне одержання теляти від кожної корови є проблемним питанням, фактором, що має найбільший вплив на рентабельність галузі. Організація і система відтворення стада повинні бути підпорядковані якомога більшому отриманню телят і їх збереженню, кращому використанню маточного поголів'я.

В дослідях, що проведені в агрофірмі "Світанок" Васильківського району Київської області, враховано 494 гол. корів симентальської м'ясної породи австрійської селекції протягом чотирьох отелень. При цьому встановлено, що вагітність в середньому триває близько 285 днів з коливаннями від 276 до 294 дн., і в більшості корів вона має свої постійні показники протягом життя. Корови з більш тривалою вагітністю (280-290 дн.) міцніші здоров'ям, мають менше післяотельних ускладнень, краще запліднюються після осіменіння. Відновлювальний період (від отелення до першого осіменіння) в середньому тривав 79 дн. (від 68 до 98 дн.). Він був вищий у корів першої групи після першого отелення, а після наступних отелень становив 56-84 дні. Сервіс-період в основному тривав 93-158 днів, а індекс осіменіння становив 1,66-2,65. Від першого осіменіння запліднювалося 43,6% корів, а від другого – 26,7%. Підослідні корови народжували бугайців 54% і теличок 46% при середній живій масі 38 кг.

При врахуванні 434 отелень у 45 випадках корови народжували або абортували двійнят (10,3%), в основному при другому і третьому отеленні, чому сприяла стимуляція статевої функції корів-первісток гонадотропінами і простагландинами.

Навіть при задовільних умовах утримання і годівлі корів у деяких з них було затримання плаценти, ендометрит чи субінволюція матки, гіпофункція або персистентне жовте тіло яєчників та ін. Завдяки організації кваліфікованої допомоги тваринам, систематичного контролю за станом репродуктивних органів корів, стимуляції функції яєчників і своєчасного осіменіння вдалося планово скоротити відновлювальний період в основному до 48-76 дн., що забезпечило скорочення сервіс-періоду, підвищення заплідненості корів і одержання 96 телят на 100 маток.

Для забезпечення високої відтворної здатності корів велике значення має дотримання технологій годівлі та утримання корів перед отеленням та після нього, організація режимного підсосу телят. Робиться все для того, щоб домогтися запліднення корів через 45-80 днів після отелення, а відлучення здорових телят в 6-7-міс. віці.

Дослідження показали, що тварини симентальської м'ясної породи